No. 1107 Zaterdag 11 Maart 1905. 22ste Jaargang.

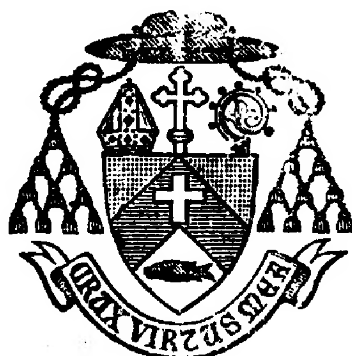
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Fr. Jacobus Johannes Ambrosius Van Baars,

Door de genade Gods en de gunst van den Heiligen Stoel

Tit. Bisschop van Teuchira en Apostolisch Vicaris van Curaçao,

Aan de Geestelijken en Geloovigen van zijn Vicariaat,

ZALIGHEID IN DEN HEER.

God, Beminde Geloovigen, zond Zijn eeniggeboren Zoon, Jesus Christus in de wereld, opdat Hij, Die de bewerker is en volmaker van ons geloof (1) haar zoude redden en heiligen. (2) Op de meest volmaakte wijze heeft Jesus dat goddelijk werk volbracht. Door Zijn woorden en werken, Zijne voorschriften en genademiddelen, Zijn leven en sterven leerde Hij den christen de hooge waarde der heiligheid kennen, en tevens de zware verplichting om voortaan te leven in staat van heiligheid, zoo hij volgens zijn roeping het hemelsch koninkrijk wilde binnengaan. Wel zou de mensch op aarde strijd moeten voeren om dat doel te bereiken, zooals Jesus had voorzegd, want de leerling was niet beter dan de Meester [3], maar de eindoverwinning was hem toegezegd in en door Jesus' kracht, als hij met denzelfden geest bezield was en dezelfde wapens zou hanteeren als Hij, die in plaats van vreugde, welke Hem werd voorgesteld, het kruis had verkozen (4) en in en door dat kruis over wereld, dood en hel had gezegevierd.

Willen wij Christus' glorie deelen, dan moeten wij Hem trouw navolgen hier op aarde en ons vleesch kruisigen met al zijn ondeugden en begeerlijkheden. (5)

Vragen wij nu, is het leven der Christenen in overeenstemming met deze leer, behooren zij geheel aan Christus en volgen zij dat goddelijk Voorbeeld? Een blik op hun leven geeft ons een antwoord, dat ons beschaamt en onze ziel met droefheid en medelijden vervult. Allen dragen wel den naam van Christen, maar het teeken, waaraan Jezus de Zijnen moet herkennen, ontbreekt bij zoovelen. Uit hun woorden en werken spreekt niet de geest van Christus, maar een daaraan geheel tegenovergestelde geest, omdat niet weinigen zijn aangetast door de kwaal van onzen tijd, door ongodsdienstigheid ten gevolge van een onbeperkte zucht naar aardsche genoegens.

Daarom, door God geroepen om U in zijn dienst te behouden en U te steunen in het bereiken Uwer zaligheid, is het onze plicht U de gevaren te toonen en U er tegen te waarschuwen.

Het is pijnlijk te zien, dat de ongodsdienstigheid ook in ons midden doordringt en juist het sterkst zich vertoont in velen onzer opkomende jongelingschap en in mannen, die uit menschelijk opzicht en lafhartigheid zich er door laten meesleepen. Niet minder betreuren Wij het, dat zij, die in de maatschappij door stand, vermogen of aanzien boven anderen verheven zijn, dikwerf om die voorrechten zich ook boven den godsdienst verheven wanen.

's Menschen eerste en hoogste belangen, zijn godsdienstige en zedelijke ontwikkeling, zien zij hoe langer zoo meer voorbij; de waarheden door God zelven geopenbaard, onderwerpen zij aan eigen oordeel om die daarna naar eigen goedvinden te verklaren, aan te nemen of te loochenen; de christelijke wetten en geboden verzuimen en verwaarloozen zij, of durven die op treurige wijze miskennen en verwerpen; het eeuwig loon is hun geen prikkel evenmin als de eeuwige straf een voorwerp van vrees; enkelen zelfs eischen volle vrijheid zich aan God, Zijn dienst en gehoorzaamheid geheel te onttrekken en voor de verspreiding der dwaling te ijveren.

Is dat niet ontrouw worden aan Christus? Christen geworden waren zij als levende steenen, (6) opgebouwd op het fondement der Apostelen en Profeten, terwijl de hoofdhoeksteen van dat gebouw Jesus Christus zelf is (7). Ontwrichten zij dat geestelijk gebouw niet? Mogen zulke handelingen den naam dragen van eeredienst aan God bewezen, door Jesus Christus, onzen Heer? Veeleer verdienen zij dien van misdaad en dwaasheid, zooals God in het Oude Verbond aan Israël verweet: mijn volk heeft twee misslagen bedreven, het heeft mij de bron des levenden waters verlaten en zich putten, ondichte putten gegraven, die geen water kunnen houden. (8) God, de levende Bronwel van alle goed, verlieten ook zij door hun ongodsdienstigheid en keerden zich tot een wereld, die als een woestijn hun brandenden dorst nooit kan stillen.

Zulk een onteerende handelwijze laat Gods straffende rechtvaardigheid niet ongewroken. In hun dwaze hoovaardij weigeren zij bestraald te worden door het licht, dat de goddelijke waarheid uitschiet, daarom zullen zij in duisternis des geestes rouddolen en neerzitten in de schaduwen des doods.

Welk een ontzettende toestand is dit; en voor die verblinden nog treuriger, daar zij zelf hun diepe ellende niet gevoelen, ja er op durven roemen. Zij verijdelen alzoo het goddelijk verlossingswerk, berooven zich van de hemelsche zegeningen en genade, die ook voor hen daaruit voortvloeien, en bezwaren hun ziel met een altijd toenemende zondenlast.

Willen zij Jesus niet ontvangen, Die gekomen was om te zoeken en zalig te maken 't geen verloren was, noch onvoorwaardelijk geloof hechten aan de plechtige verklaring die Hij als Gods Zoon voor de gansche wereld aflegde: Ik ben de weg, de waarheid en het leven (9), Ik ben het licht der wereld, die Mij volgt, wandelt niet in de duisternis, maar zal het licht des levens hebben, (10) die in Mij gelooft, zal zalig worden (11), dan zal in hen, die de duisternis meer bemind hebben dan het licht, (12) deze uitspraak van den goddelijken Rechter in vervulling gaan: die niet gelooft, is reeds geoordeeld (13) en zal verworpen worden.

Mochten deze goddelijke woorden hun hart ontroeren en hun oogen openen voor de waarheid, alvorens het te laat is. De genade toch is verschenen voor alle menschen, en deze leert ons de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden te verzaken [14]. Mochten zij het redmiddel zoeken, waar het alleen te vinden is, in oprechten terugkeer tot God door de christelijke denk- en handelwijze in hun bijzonder en openbaar leven te herstellen, dan zal de geest van Christus spoedig weer in hen leven en werken en zullen zij niet langer wandelen in de duisternis, maar met het volle licht ook het ware leven vinden van genade, vrede en zaligheid.

Deze ongodsdienstigheid, B G., welke, helaas, vrij algemeen is, vindt haar oorsprong in het rusteloos haken naar genoegen, waartegen Wij U eveneens wilden waarschuwen.

De geest van het christendom is zelfbeheersching en versterving door het bestrijden der kwade hartstochten en begeerlijkheden; die der wereld onbeperkt genieten door voldoening aller verlangens en bevrediging der zinnen.

Ons geloof verbiedt ons de genoegens niet, maar wel om ons uitsluitend en onbeperkt daaraan over te geven, omdat dit in tegenspraak is en in strijd met de leer en het voorbeeld van Christus.

Zulk een leer evenwel begrijpt de wereld niet. Zij gelooft niet aan Gods woord, dat de mensch op aarde een bovennatuurlijke bestemming heeft en dit hooge doel nooit of nimmer mag prijs geven; evenmin kan zij begrijpen, dat de bovennatuurlijke genoegens voor den mensch de hoogste zaligheid zijn en de aardsche genietingen daarmee niet vergeleken kunnen worden. Alleen tot het goede, het schoone, het zinnelijke dezer aarde voelt zij zich getrokken, dit bekoort haar en voldoet aan de behoeften van haar hart. In de bevrediging dier verlangens wil zij geen beperking, noch zich door wetten laten binden, met volle vrijheid wil zij in dit leven genieten.

Door zulke beginselen geleid stelt de aardschgezinde mensch zijn genot in schatten te vergaderen en geld te verdienen. Anderen genieten door eenige vertooning te maken, boven huns gelijken in weelde uit te schitteren, in opschik zich met zijn meerderen te meten, of een staat en stand aan te nemen, die de hunne niet is en hunne krachten verre te boven gaat. Anderen zoeken hun geluk en vreugde op aarde in veel grovere genietingen, zij geven zich geheel en al over aan den drank en genieten slechts wanneer dagelijks bij elke gelegenheid door dat bedwelmend vocht hun smaak geprikkeld, hun lichaam verhit, hun geest verdoofd wordt Anderen stellen weer hun hoogste genot in wat werkelijk het laagste, het meest vernederende voor hen is, in genoegens, waartoe ook het redeloos dier getrokken wordt, in genoegens der vleesches.

Voorwaar zulk een leven kan niet samengaan met het christendom, dat een meer geestelijk leven beoogd en een hooger genot; het is een omkeer der door God gestelde orde, een geheele afwijking van de verhevene, goddelijke leer van Jesus. Want heeft Hij Zijn leerlingen het gebod opgelegd zich te versterven en hun zinnen te bedwingen, dan is het duidelijk, dat de wereld, die den mensch volle vrijheid laat zijn neigingen te volgen, in strijd handelt met het christendom en haar leer een verwoesting is van het christelijk leven. De feiten strekken hiervoor tot bewijs.

Wanneer zien wij den jongeling en de maagd onverschillig en onachtzaam worden in de vervulling hunner godsdienstplichten? Niet, zoo lang hun hart rein en onschuldig is, maar zoodra zij door het onderoog niet meer bewaakt worden en zij, tegen de hun omgevende gevaren niet voldoende beschermd, aan de genoegens hunner bedorven vrienden gaan deelnemen. En hoe sterker zij tot die genoegens getrokken worden en tot hoe lager genietingen zij afdalen, des te zwaarder slagen wordt hun godsdienstig leven toegebracht en des te eerder wordt het geheel uitgedoofd.

Duidelijker nog zien wij dit bewaarheid in het ellendig leven van

den vleeschelijken mensch, die volgens de getuigenis van den Apostel, het begrip verliest van al wat des geestes is (15). In hem wordt het oog des geestes en des geloofs met blindheid geslagen, en het gevoel verstompt voor het edele en verhevene. Handelingen die hij, nog in staat van onschuld, als een onteering brandmerkte, als eene besmetting schuwde, als een misdaad vluchtte, zijn nu een behoefte der natuur, een aangenaam genot; de schaamte is verdwenen, de schande overwonnen, de wroeging gedood; aan de laagste handelingen geeft hij zich niet zelden over en durft die bespreken met eene voldoening als om er zich op te beroemen en lof van anderen in te oogsten. Aldus meent men van zijn volle vrijheid te genieten. Maar de adeldom van den christen, de waardigheid van den mensch is er door verloren gegaan.

Ter verontschuldiging wil men voorgeven, dat dit het leven en de gewoonte der wereld is, waaraan niemand zich kan onttrekken en allen zich overgeven.—Des te meer reden de genoegens der wereld te vreezen, wil men niet verloren gaan. Want velen dezer zijn misdaden, waardoor de wetten van God en godsdienst worden geschonden en vertrapt en het godsdienstig leven uit de zielen verdwijnt.

Te recht dus waarschuwt ons de H. Geest, dat wat in de wereld is, begeerlijkheid is des vleesches en begeerlijkheid der oogen (16). En opdat wij ons door die gevaren niet zouden laten meesleepen, gaat Hij voort: doodt uwe aardsche ledematen (17), want zoo gij volgens het vleesch leeft, zult gij sterven, maar zoo gij door den geest de werken des vleesches gedood hebt, zult gij leven (18). Immers, wij zijn niet van deze wereld maar behooren aan Christus, die ons door zijn lijden en sterven verlost en overgebracht heeft in zijn geestelijk Rijk, dat ons recht geeft op Zijn Rijk van eeuwige glorie. Behooren wij eenmaal aan Christus, dan moeten wij ons vleesch kruisigen met al zijn ondeugden en begeerlijkheden (19).

De nakoming van dezen plicht moge moeite kosten en zwaar vallen aan onze bedorven natuur doch dit werk is niet onmogelijk. Door waakzaamheid, door omzichtigheid in ons leven, door het vluchten der gevaren, door zelfbeheersching, door versterving onzer zinnen, door het gebed en bovenal door 't geregeld ontvangen der H. Sacramenten, de bronnen der goddelijke genadekracht, zullen wij zeker de bedorven natuur overwinnen en zal het godsdienstig leven in ons voortleven en krachtig toenemen. Erkennen wij toch immer onze hooge waardigheid, dat wij een koninklijk geslacht zijn, broeders der Heiligen, kinderen van God, die, geroepen tot heiligheid, ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig moeten leven in deze wereld, verbeidende de zalige hoop en de komst der heerlijkheid van onzen grooten God en Zaligmaker Jesus Christus.

Mocht gij, B.G., door de verderfelijke kwalen der wereld misschien reeds zijn aangetast, dan smeeken Wij U, bij de liefde van Jesus en het eeuwig heil uwer onsterfelijke ziel, aan die goddeloosheid en wereldsche begeerlijkheden te verzaken. Legt de dienst der wereld U een drukkend, vernederend slavenjuk op de schouders, het juk van Jesus is zoet en zijn last ligt. God dienen is U zelven verheffen en heerschen. Maar dan behoort gij ook alle begeerlijkheden te bestrijden, de werken der zonden na te laten en door de heiliging uws levens Gode aangenaam te zijn. Zoo zal uwe uitverkiezing werkelijk strekken tot verheerlijking van God, tot verheffing van het Christendom en tot zaligheid uwer ziel.

Ten slotte vermanen Wij U, B. G., tot een vurig en volhardend gebed, hetwelk terecht genoemd wordt en tevens is het groote middel tot zaligheid, de bron van alle goed, de sleutel des Hemels. Vooral nu wij door bijzondere vergunning van den H. Stoel zoo groote dispensaties ontvangen hebben in de wetten der vasten en der onthouding, zijn wij nog meer verplicht door onze gebeden en andere goede werken aan te vullen wat aan onze boetvaardigheid ontbreekt.

Bijzonder bevelen Wij ook aan te bidden voor de H. Kerk en haar zichtbaar Opperhoofd, onzen H. Vader, Paus Pius X, voor hare Majesteit, onze geëerbiedigde en beminde Koningin, en alle geestelijke en tijdelijke overheden.

En zal dit Ons schrijven op den Zondag Quinquagesima in alle Kerken en Kapellen van Ons Vicariaat op de gebruikelijke wijze worden voorgelezen.

Gegeven te Curaçao, den 5den. Februari 1905.

✠ fr. JACOBUS AMBROSIUS,
Tit. Bisschop van Teuchira
Ap. Vic. van Curaçao.

---

(1) Hebr. xii, 2. (2) Jo. iii, 17. (3) Math. x, 24. (4) Hebr. xiii, 2. (5) Gal. v, 24. (6) i, Pet. ii, 5. (7) Eph. ii, 20. (8) Jer. ii, 13. (9) Jo. xiv, 6. (10) Ib. viii, 12. (11) Marc. xvi, 16. (12) Jo. iii, 19. (13) Ib. iii, 18. [14] Tit. i, 12. [15] i Cor. ii, 14 (16) i, Jo. ii, 16. (17) Col. iii, 5. (18) Rom. viii, 13.

Curaçao, 10 Maart.

DE NIEUWE BEGROOTING.

Met zeer veel vreugde hebben wij het ONTWERP *Begrooting voor het jaar 1906* begroet en met klimmende belangstelling gelezen.

Nu de indiening der begrooting niet meer samenvalt met de plechtige opening van den Kolonialen Raad, maar daaraan voorafgaat, kunnen wij het werkprogram van het Bestuur reeds eenigszins uit de begrootingsposten ontcijferen, terwijl ook een overzicht over den algemeenen toestand der Kolonie al grootendeels hieruit kan worden opgemaakt. Misschien was het daarom wel redelijker ook art. 77 van het *Reglement op het beleid der Regeering* te wijzigen, opdat de aanbieding der begrooting door den Gouverneur aan den Kolonialen Raad weder geschieden kon met een plechtige rede. De eer, de nieuwe plannen in het belang der Kolonie, verscholen achter zoo vele begrootings-cijfers, mede te deelen, bleef dan weggelegd voor den Gouverneur en het publiek kon dan ook zekerder wezen een juisten blik te ontvangen over den waren toestand onzer eilanden, welke toestand nu slechts kan worden afgeleid uit min of meer zekere gegevens. Ook spaarde het den Gouverneur wel wat werk uit, daar nu de Toelichtende Staat en de Memorie van Toelichting hetzelfde zeggen moeten, wat later in de Openingsrede zal worden herhaald. Ten slotte vinden wij het indienen van een begrooting te gewichtig, dan dat dit zoo onopgemerkt geschieden kan. Wij gelooven ook niet, dat er eenige bezwaren verbonden zijn aan een vroegere opening van den Kolonialen Raad, of aan de wijziging van art. 77, reden waarom wij een wijziging van dat artikel eerbiedig in overweging geven aan de Regeering in Holland.

De nieuwe begrooting ziet er nieuw uit, heel anders dan haar voorgangsters. De Gouverneur zegt hier van in zijn M. v. T.: „Behalve dat al de ramingen, welke een bepaald eiland der kolonie betreffen achtereenvolgens onder dat eiland zijn gebracht, waardoor een gemakkelijker overzicht verkregen is van de lasten en baten, welke voor rekening van elk eiland komen, zijn in deze begrooting de pensioenen, — en in verband daarmede ook de inkomsten uit kortingen en stortingen ter zake van pensioen,— onder een afzonderlijk hoofd, rakende de geheele kolonie, opgenomen."

In de toekomst zal deze nieuwe indeeling zeker een gemakkelijker overzicht geven en een zuiverder beeld der verschillende eilanden. Vooral door de pensioengelden van de uitgaven der eilanden af te nemen en onder een afzonderlijk hoofd te brengen, is verdere verwarring voorkomen. Men oordeele door onderstaand overzicht van de geraamde inkomsten en uitgaven voor elk eiland in 1905 te vergelijken met het overzicht van 1906. (1)

Let nu eens op Curaçao bijv. Nu in 1906 de stortingen voor pensioenen niet geteld zijn bij de inkomsten van dit eiland, maar bij die der *Kolonie*, heeft Curaçao in 1906 *f* 18,163.71 minder inkomsten, maar ook *f* 81,442.75 minder uitgaven, omdat de pensioengelden ten laste der kolonie in haar geheel zijn gebracht en niet ten laste van het eiland, waar de gepensionneerde ambtenaar het laatst in functie was. Het nadeelig verschil tusschen uitgaven en inkomsten werd daardoor *f* 63,279.04 minder in 1906 dan in 1905, ofschoon in werkelijkheid door de verhoogde posten der nieuwe begrooting de uitgaven stegen.

De stortingen voor pensioenen bedragen *f* 29,000 en werden geteld bij de gezamenlijke inkomsten der eilanden, terwijl de *f* 168,661,00½, die aan pensioenen moeten worden uitgekeerd ten laste komen van alle eilanden te zamen. Dit is ook veel billijker, want een gepensionneerd ambtenaar was in dienst der Kolonie, meermalen op verschillende eilanden werkzaam. Waarom zoude nu het eiland, waar deze ambtenaar 50 jaar werd, of zijn twintigste dienstjaar vol maakte, alleen alle onkosten van het pensioen dragen, terwijl een ander eiland, waar hij dikwerf veel langer heeft gediend van alle uitgaven verschoond blijft? De nieuwe regeling vinden wij daarom veel billijker en meer overeenkomstig de waarheid. Men kan nu ook met een enkelen blik zien, hoe hoog de uitgaven voor pensioenen reeds gestegen is; zij bedragen reeds ¼ van alle andere uitgaven.

In de toelichting van art. 1 lezen wij, dat het voorstel tot betere regeling van het districtsbeheer thans niet werd ingediend, daar aan deze regeling volgens het oordeel van Z. Exc. den Minister van Koloniën eerst een nieuwe verdeeling van het eiland Curaçao in districten zal moeten voorafgaan, (zooals ook eenige leden van den Kol. Raad verleden jaar in het V. V. hadden opgemerkt.) Vreemd is het, dat de Gouverneur meent, dat deze verdeeling *niet in de Kolonie* kan worden opgemaakt, terwijl Z. Exc. de Minister van Koloniën juist van het tegenovergesteld gevoelen is en rond-uit verklaart, dat deze nieuwe verdeeling *„aan den Kolonialen Raad is opgedragen."* (MEM. v. ANT. art. 1.)

De Gouverneur beroept zich op art. 47 van het Regeeringsreglement, de Minister op art. 136.

Art. 47 luidt.

> De Koloniale verordeningen treden niet in regeling van hetgeen geregeld is bij de wet of bij een Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koninkrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van bestuur, tenzij daartoe bij zoodanige wet of zoodanig besluit vrijheid is gelaten."

Art. 136 zegt:

> De onderverdeeling der onderscheiden eilanden in districten, gemeenten of wijken en de zamenstelling, inrichting en bevoegdheid der districts-, gemeente- en wijkbesturen, mitsgaders al het geen betreft de politie in land en stad, worden bij koloniale verordening geregeld."

Het Koninklijk Besluit, waarop de Gouverneur doelt, staat in het P. B. No. 11, van 1863, het Koninklijk Besluit van 25 Febr. 1902, waarbij het reglement op het beleid der regeering werd vastgesteld, is echter niets anders dan een bekendmaking van den tekst der wet van 31 Mei 1865, dus van twee jaren later, waardoor, volgens onze meening, 't vroeger K. B. dat lijnrecht met art. 136 dezer wet in strijd kwam, werd opgeheven. Doch die quaestie zullen de juristen wel uitmaken. 't Was alleen maar opmerkingswaardig, hoe over een zelfde zaak twee tegenstrijdige meeningen bestaan. Ernstig hopen wij, dat, alvorens tot de nieuwe indeeling wordt overgegaan, in ieder geval de Koloniale Raad zal gehoord worden, omdat de locale kennis over ons eiland in Holland wel erg gering wezen zal en de gemaakte moeilijkheden tegen de verdeeling in twee districten toch wel eenigen grond hadden. *Eenzelfde* voorstel als in 1905 gedaan werd, verwachten wij dan ook niet.

Art. 2 is verhoogd met *f* 750. aangezien de toelagen aan geëmployeerden op verschillende kantoren niet evenredig zijn aan de door hen gepraesteerde diensten, zoodat jongelingen dikwerf van 17 tot 24 jaar in dienst van het Gouvernement zijn zonder noemenswaardige vergoeding. Die toelagen zijn nu gebracht op *f* 2,190.

Deze verhooging verdient aller goedkeuring, daar zij alleszins gerechtvaardigd is en grootelijks zal medewerken om meer animo te geven aan de geëmployeerden, waardoor hun opleiding gemakkelijker wordt gemaakt, omdat nu ook iets meer van hen kan worden gevorderd. Wij twijfelen er niet aan, of een voldoende verhooging van dezen post zal detacheering naar Nederland onnoodig maken, van welke detacheering wij voorloopig het groote nut nog maar niet kunnen inzien. Wij hopen, dat art. 3 voor *Memorie* blijve uitgetrokken, totdat betere tijden aanbreken, en er werkelijk behoefte zal ontstaan aan verdere uitbreiding der administratieve werkzaamheden; want dit hooger opvoeren, dit meer grootscheepsch gaan der administratie is een noodzakelijk gevolg der detacheering.

Nu eens iets heel moderns. Art. 36. *b* stelt voor *f* 200 te geven aan den geneesheer, belast met het hygiënisch toezicht op de scholen.—Wat in Holland nog lang niet overal gevonden wordt, en waar het is, eerst in de laatste jaren werd ingevoerd, zal ook worden aangetroffen op Curaçao! Zijn er echter feiten aan te halen, dat zulk een buitengewone weelde, al kost het dan maar *f* 200, werkelijk noodzakelijk is voor onze scholen, die niet zooals in Holland door glazen ramen de versche lucht

---

[1]

1905.

	INKOMSTEN.	UITGAVEN.	VERSCHIL.
Curaçao	f 406,448,71	f 552 502.82	f 146,059.11
Bonaire	31.190	49,427,57	18,237.57
Aruba	30,390	49 907.44	19,517.44
St. Martin	16,410	67,396.66	50,986.66
St. Eustatius	6,332	43,531.91	37,199,91
Saba	6,725	27,550	20,825

1906.

	INKOMSTEN.	UITGAVEN.	VERSCHIL.
Curaçao	f 388,280	f 471,060.07	f 82,780.07
Aruba	33,190	40,522.50	7,332.50
Bonaire	31,790	38,502.50	6,712.50
St. Martin	13,910	43,282.67	29,372."7
St. Eustatius	5,080	31,200	26,120
Saba	5,915	21,417	15,502

buiten sluiten, en waar geen kachels of gas de lucht in de lokalen helpen bederven, dan zal ook deze post moeten worden goedgekeurd. Zal dit hygienisch toezicht echter alleen op de scholen in het stadsdistrict of ook op de buitenscholen en op die der eilanden worden gehouden? Maar dan dient deze post noodzakelijk te worden verhoogd.

Wordt vervolgd.

CORRESPONDENTIE.

Men schrijft ons uit Bonaire, dd. 1 Maart 1905.

„Heden werd hier in stillen eenvoud het 25 jarig Professie-feest gevierd van de Eerw. Zuster WULFRANA, in de wereld GERARDA WALLERBOS uit Groenlo, die reeds 24 jaren hare beste krachten wijdt aan het heil der zielen in de Missie van Curaçao, waarvan HEw. reeds ruim zeven jaren doorbracht op Bonaire als onderwijzeres aan de bijzondere school van de Playa.

Was het wonder, dat ofschoon er geen ruchtbaarheid aan dit heugelijk feest was gegeven en het feest slechts in huiselijken kring werd herdacht, was het wonder, dat de bevolking van Bonaire zich niet onbetuigd liet door tegenwoordig te zijn niet alleen bij de H. Mis, welke dien dag aan 't met groen en bloemen versierd Altaar voor haar geestelijk en tijdelijk welzijn werd opgedragen, maar ook door in den loop van den dag bouquetten en andere stoffelijke blijken van waardeering te geven voor hetgeen de Eerw. Jubilaresse gedurende al dien tijd voor hun kinderen had gedaan.

We behoeven er niet bij te voegen, dat ook de schoolkinderen na hun deelneming in het feest van hun beminde Meesteres betoond te hebben, eenige uren genoegelijk doorbrachten en op eenige versnaperingen werden onthaald.

Moge de goede God de gebeden verhooren, dien dag ten hemel gezonden, en de wensch vervullen zoo dikwijls geuit, dat eenmaal de zilveren kroon in den gouden verandere en dat na hier nog veel voor Gods eer, en haar eigen zaligheid gewerkt te hebben, zij eenmaal met de eeuwige gloriekroon moge gesierd worden."

Nieuwsberichten.

Curaçao

Geldmiddelen van de W. I. kolonien.

Blijkens het verslag der Algemeene Rekenkamer over 1903 is tusschen dat College en den Minister van Koloniën eene gedachtenwisseling gevoerd over vroeger aangekondigde indiening van nieuwe wetsontwerpen tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording van de geldmiddelen der West-Indische koloniën. De Minister heeft medegedeeld, dat hij hoopt dat spoedig tot de invoering van een geregelde contrôle op de geldmiddelen der West-Indische koloniën kan worden overgegaan. Tot bereiking van dat doel zijn de gereedgemaakte wetsontwerpen, voor zooveel noodig, overeenkomstig de opmerkingen der Rekenkamer gewijzigd en aangevuld, om advies aan de Gouverneurs van Suriname en Curaçao toegezonden, met verzoek, om tevens de noodige voorschriften te ontwerpen om te zijner tijd aan de wet in de koloniën een behoorlijke uitvoering te verzekeren.

Visscherij.

DR. J. BOEKE is reeds uitgetrokken in een pontje, gewapend met een duikerklokje, om het binnenwater (Rifwater) te onderzoeken. Het is wel een bijzondere tref, dat juist in deze dagen, het kan een paar weken zijn geleden, een vreemde vischsoort onze wateren kwam bezoeken. Die visch werd hier vroeger nimmer gezien en scheen hier ook niet thuis te hooren. Zij scholen in menigte samen tusschen de rotsen, waar men ze met de hand kon grijpen. Het vleesch was echter bijzonder zacht, zoodat de visch al heel spoedig bedierf.

Sommigen schrijven dit vreemdelingen-verkeer in onze wateren toe aan de komst van Dr. BOEKE, anderen aan de aardbeving, zeebeving en zeeverheffing van eenige weken geleden, weer anderen aan de voortdurende sneeuwstormen en koude in Amerika.

De Maria Luisa.

Deze venezolaansche goelet, toebehoorende aan ANGEL MARIA FERRER, was van Maracaibo gekomen en passeerde Zondagnamiddag onze haven om haar reis naar Carúpano te vervolgen. De goelet was geladen met 400 kisten suiker, met cederhout, amandelen en cocos-olie, waarvan alleen de suiker, verzekerd was tegen 14,000 Bls. Zondagavond even na zessen stiet dit schip nabij *Ambacht* op iets hards, de bemanning kon het echter weer spoedig vlot krijgen. Spoedig bleek nu, dat het schip te veel water inhet, waarom getracht werd binnen de Caracas-baai op het droge te loopen, wat gelukte. Alleen de suiker was verloren. Nadat de noodzakelijkste reparaties verricht waren, werd de *Maria Luisa* met behulp der *Rosaliña* van BETHENCOURT weer vlot gemaakt en liep Donderdag middag onze haven binnen om verder gekalefaterd te worden.

Werkvolk.

Naar wij vernemen, zal de volgende week wederom een boot der K. W. I. M. Bonaire aandoen om opnieuw 100 man voor Suriname mede te nemen. Dat wordt dus 150+60+100, of 310 man.

Wij vreezen, afgezien van onze vorige beschouwingen, dat dit gemis aan arbeidende bevolking werkelijk te groot is voor Bonaire. Hoe moet 't nu gaan met hun stukjes grond, hoe met de grootere plantages, ook al valt er flink regen dit jaar. En dan nog de zoutpannen? Reeds nu weten wij, dat twee zoutpannen zonder voldoend werkvolk zijn en dat men Donderdag ll. begonnen is hier 100 MAN VOOR BONAIRE te werven. 't Moet wel een treurigen indruk maken, als dezelfde hollandsche boot 100 man brengt en 100 man haalt op Bonaire. En wat nog erger is, nu komen die 310 mannen eerst in Mei van het volgend jaar terug, juist in den drogen, stillen tijd, als er weer geen werk is, en dan zal deze lange uithuizigheid den trek naar den vreemde weer bij hen opwekken.

Doch men klaagt niet alleen op Bonaire, maar ook op Aruba. Wij ontvingen gisteren het volgende schrijven:

Het vertrek van 190 arbeiders van hier naar Suriname, waartegen de Arubiaansche correspondenten van de *Amigoe* in N°. 1105 en van *La Cruz* in N°. 250 met zeer gegronde redenen geprotesteerd hebben en de onjuiste opgave der bevolking van Aruba in de officieele stukken, die dezelfde correspondent van *La Cruz* in N°. 251 van 9105 heeft teruggebracht tot 7851, veroorzaakt den directeur der goudmijnen alhier, Mr. Josef Jennings, veel zorg, daar ZEd. bevreesd is spoedig gebrek aan werkvolk te hebben, waardoor de maatschappij groote schade zal lijden. Hij heeft zich daarom ook tot den gezaghebber alhier gewend, hem verzoekende middelen te beramen, dat geen arbeiders meer van hier, gesteund door het gouvernement, naar Suriname vertrekken.

Bij dit schrijven was een nota gevoegd, waaruit duidelijk blijkt, dat er hier weldra werkkrachten te kort zullen komen.

Ook mij werd door den Heer JENNINGS die nota toegezonden met verzoek deze met een begeleidend schrijven aan uw geacht blad ter publicatie op te zenden. Ziehier de nota:

„Aangenomen dat het totaal der bevolking 8500 bedraagt, welk cijfer het midden houdt tusschen de opgave van het Gouvernement [9105] en die der K. Priesters, en berekenende, dat de bevolking gemiddeld bestaan zal uit 5 vrouwen en kinderen, zwakken en ouden van dagen, tegen 1 man, dan kom ik tot ongeveer 1500 mannen, in staat, ook krachtens hun leeftijd, tot het verrichten van arbeid.

Bij mij zijn in dienst			
Op Balashi	104		
Mira Lamar	143		
Crijstalberg	69		
Calabasa	38		
Losse werkers	100		
		454	
De Aruba-Phosphaat Cij		300	
Mannen verbonden aan de visscherij, scheepsbouw, etc. zeelieden, en de mannelijke bewoners van het stadsdistrict		300	
Mannen niet in staat om te werken, of noodig voor de bebouwing hunner huurgronden		100	
Naar Suriname vertrokken		190	
			1344
Wat op zijn hoogst voor ander werk nog overlaat			156
			1500

Het geen nog een onzeker getal is.

JOSEPH JENNINGS

Mij dunkt, dat deze nota duidelijk genoeg aantoont, dat er werk op Aruba is en het volk niet naar elders behoeft gelokt te worden. Zij kon zelfs nog wat sterker zijn, daar de nota gesteld is volgens berekening, dat Aruba 8500 inwoners telt.

De heer Jennings neemt den middenweg tusschen de gouvernementsopgave en die van den correspondent van *La Cruz*, doch hij had zich gerust aan het cijfer 7851 van *La Cruz* kunnen houden, daar er in werkelijkheid niet meer inwoners alhier zijn en onder dat getal nog begrepen worden de vele arbeiders, die in Venezuela, Colombia en elders voor eenigen tijd vertoeven.

Die vermindering van bevolking brengt het getal der arbeiders, die hier nog over zijn, tot 130 terug. Bedenkt men echter dan in plaats van het vreemde werkvolk van Curaçao en Venezuela, dat hier op Aruba werkt, eigenlijk Arubianen werken moesten, dan schiet er van die 156 niet veel meer dan 100 over.

Om zekerheid te hebben van het punt van uitgang, dat Mr. JENNINGS heeft vastgesteld bij het opmaken van zijn nota, namelijk: dat hij aanneemt slechts 1 werkman op de 5 inwoners, heb ik het parochieboek eens nageslagen en ben aan het tellen geraakt: mijn slotsom was: Op de 2200 parochianen staan 450 mannen te boek, krachtig om te werken, mannen van 18 jaar en daarboven, dus juist 1 : 5. Voor de aloë, die men weldra hoopt te kunnen lekken, zal men zich alzoo maar moeten behelpen met jongens van 15, 16, 17 jaar of met vrouwen! Een prachtig vooruitzicht!!!!

En wie zal, indien de regentijd invalt, de gronden beplanten? en van waar Mr. JENNINGS meer arbeiders krijgen, indien de maatschappij er toe overgaat grootere werken te ondernemen?

Daar het van groot belang voor Aruba is, dat zijn zuivere toestand bekend worde, meen ik goed te doen aan het verzoek van den heer JENNINGS gevolg te geven UEd. verzoekende de mij toegezonden nota te gelijk met dit schrijven in het eerstkomend nummer van de *Amigoe* op te nemen.

Buitenland.

VENEZUELA.

In *The Catholic News*, heden uit Trinidad ontvangen, lezen wij de volgende telegrammen.

Washington 22 Febr. — DR. PAUL, algemeen zaakgelastigde van Venezuela, ontkent, dat Venezuela zich wil onttrekken aan zijne verplichtingen ten opzichte der vreemde mogendheden, en beweert, dat de uitspraak van het Venezolaansch gerechtshof niet goed begrepen is. Een eindbeslissing over de asphalt-quaestie is nog niet gevallen, de rechten der maatschappij zijn nog niet ter sprake gebracht, en zoolang de beslissing nog niet is gevallen, blijft de status quo gehandhaafd.

25 Febr.— ANDRADE, de vijand van President CASTRO, is te New-York aangekomen, men zegt, dat hij een nieuwe revolutie op 't getouw wil zetten.

28 Febr.— Mr. HAY weigert ANDRADE, den werver voor een revolutie in Venezuela, te ontvangen, deze wenschte te vragen, dat Amerika niet tusschenbeiden zou komen, wanneer een nieuwe revolutie mocht uitbreken tegen Pres. CASTRO.

PANAMA.

De commissie van het Panamakanaal heeft de eerste definitieve plannen der ingenieurs ontvangen. De kosten worden begroot op 230,500,000 dollars; de tijd, noodig voor het afwerken, wordt geschat op 12 jaren.

DE OORLOG.

Wonderen van dapperheid zijn er in de laatste dagen verricht, zoowel door de Russen als door de Japanners. De strijd rondom *Moekden* scheen te moeten beslissen, of de oorlog zal

worden voortgezet, dan wel vrede gesloten moet worden. De Japanners vol geestdrift door hunne voortdurende overwinningen, de Russen wanhopig om hun aanhoudende verliezen streden met buitengewone kracht. Het russisch leger werd door het japansche in een kring van vuur en staal gesloten. In den vorm van een hoefijzer trok Grl. *Oyama* tegen *Kuropatkine* op. De zware kanonnen, die gediend hadden bij Port-Arthur, beschermden de Japanners en richten ontzettende verwoestingen aan onder de Russen, waarvan 30,000 man sneuvelde. Doch ook het russisch leger had oogenblikken van geluk.

Reeds nadat er geseind was, dat de linkervleugel van het centrum was afgesneden en 50,000 japanners met 200 kanonnen hen bestookten, hoorden wij toch nog van een schitterend wapenfeit der Russen, toen zij met ontplooide vaandels en onder het spelen der muziek op hun vijanden losstormden en hen van een zeer gewichtige stelling verdreven. Grl. Tserpitsky, die te paard deze beweging had geleid, werd geestdriftig toegejuicht door zijn soldaten, zij kustten hem handen en voeten.

Helaas, 't was een laatste opflikkering van hun heldenvuur. Gisteravond berichtte een telegram aan het *Diario de Curaçao*: Moukden is ingenomen door de dappere Japanneezen.

De teerling is geworpen. De strijd is nu beslist. Het zal Rusland nu wel onmogelijk wezen nog langer te strijden den wanhopigen strijd, nog dieper weg te zinken in het bloed zijner eigene kinderen.

Advertentien.

Bekendmaking.

JULIO EUSTAQUIO ROSA HERRERA en GILBERTO RAFAEL EDUVIGIS ROSA HERRERA, beiden kooplieden wonende op Bonaire, hebben een vennootschap aangegaan, die onder de firma

Herrera Hermanos

handel zal drijven in alles wat betreft den in- en uitvoerhandel gedurende den tijd van tien achtereen volgende jaren van af den eersten Maart negentien honderd en vijf.

Beide vennooten hebben de bevoegdheid voor de vennootschap te handelen en te teekenen, echter voor het ter leen ontvangen van gelden, ten behoeve of laste der Vennootschap, is goedkeuring van beide vennooten vereischt.

JULIO HERRERA.
GILBERTO HERRERA.

Deze vennootschap is aangegaan bij onderhandsche akte van den eersten Maart negentien honderd en vijf, bij uittreksel ingeschreven ter Griffie van het Kantongerecht op het eiland Bonaire.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den October 1903 t/m den 2den Maart 1904, onder N°. 1 **R** t/m N°. 5000 **R** zal plaats hebben op DONDERDAG den 23sten Maart a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 1sten Maart 1905.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

Waarschuwing.

Ter voorkoming van diefstallen, van geiten, hout, zand en steenen op de plantage Sta. Barbara, wordt hierbij aan allen, die niet voorzien zijn van een door den ondergeteekende afgegeven permit, uitdrukkelijk en op straffe rechtens verboden zich op welke wijze en onder welk voorwendsel ook te begeven op de gronden of wateren behoorende tot reeds gemelde plantage.

Curaçao, 2 Maart 1905.

De Administrateur,
T. N. C. PANDT.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.